

Öt hét előtt vettük át a színházat, az Újpesti Színházról beszéltek, elvben állami, gyakorlatban városi kezelésbe. A műsort gyökeresen megváltoztattuk. Én, aki huszonnégy esztendőös fejjel, mellékfogalkozásként a színház »intendánsa« voltam, csak drámákat engedélyeztem és tragédiákat. A táncos- és énekeszínészek nem nagyon örültek ennek az intézkedésnek és — ami engem még jobban meglepett — nem örült a közönség sem. Ugyanis nemcsak a műsor volt új, hanem egészen új volt a közönség is. Nap mint nap olyanok töltötték be a színház nézőterét, akik azelőtt esztendőnként jó, ha egyszer mentek színházba, akkor is a legolcsóbb helyre. A színházlátogató munkások egyike-másika felkeresett és kifogásolta, hogy a színházban csak olyan darabokat játszanak, ahol a hős, vagy a hősnő a darab végén meghal. Valami vigabbot akar látni a nép! — erősítették. Én ezer érveléssel bizonyítottam, hogy a proletár csak a drámai műfajt ismeri el irodalomnak, de bevallom, a proletárokat erről sehogy sem sikerült meggyőznöm. Így történt, hogy 1919 május elsejére (úgy éreztem, hogy opportunista vagyok és a művészet árulója), a bölcs vezetésem alatt álló színház operettetet játszott, nem emlékszem, melyik operettet. Úgy határoztam, hogy az este nem megyek el a színházba.

De elmentem. Délután hat órakor az újpesti Munkás-tanács félhivatalos értesítést kapott arról, hogy másnap megkezdődik a proletariátus mozgósítása, a Vörös Hadsereg feltöltése, mert a román királyi csapatok elértek a Tiszát. Ki kell adni a jelszót: Fegyverbe! Fegyverbe! A Munkás-tanács elnöksége utasított, hogy este tartsak beszédet a színházban. Az első felvonás közben érkeztem meg és a második felvonás előtt beszéltem. Ma már tudom, hogy annak a sok rossz drámának, amit én rákényszerítettem az újpesti munkásokra, nem sok köze volt ahhoz a kultúrához, amely a néphez és a népért beszél. Semmivel sem több, mint az akkori operetteknek, amelyek ugyan igazán nem szóltak a népért, de legalább egy pillanatra felvidították, megnevettették a nézőt. Hanem ami most lejátszódott a színházban, az dráma volt, amely a népeknek szólt és a népért. Melyben a nép mondta ki a döntő szót.

Életemben először álltam színpadon és néztem szembe a színházi közönséggel. Megjelenésem váratlan volt, érthető módon. Ugyanis nem nagyon illetem be az operettműviöbe. De amit mondtam, az még jobban elűtött a bankár és gépirókisasszony, vagy a herceg és pincérlány szerelmétől, ami az operett középpontjában állott. Arról beszéltem, hogy veszélyben a proletárhaza. Arról beszéltem, hogy meg kell védeni a proletárházat. Megjelenésem — mint már mondtam — meglepetési keltett. Első mondatom megdöbbenést. A megdöbbenés pillanatok alatt gyűlöletté vált. Gyűlöletté, melyből elhatározás született. Nem én mondtam ki a döntő szót. Nem tudom, ki volt az a néző, aki elsőnek kiáltotta el magát, de tudom, hogy még tíz percig sem beszéltem és már az egész nézőközönség állt és harsányan kiáltozta: Fegyverbe! Fegyverbe!

Azon az este, szemem láttára új dráma született és új hős: a hazájáért és jogaiért fegyverrel harcoló nép. Ebben a drámában nem volt halott. Ez a dráma új, halhatatlan hőst teremtett.

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Illés Béla:*

Cím:

EGY SZÍNHÁZI EST-1919-BEN

Forrás:

*fejlesztés és
Műp*
(Hely)

19. sz. III. 23.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy: *782*

Hely:

Idő:

"1919"

Személy:

Helyszám:

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁG SZÍNHÁZI PLAKÁTJAIBÓL

A színház a dolgozóké

Az orosz kultúrelvilágosító Lenin-kör Gogoly-előadásának plakátja

Rendelet a színházjegyekről.

Még a színházak histosza megszervezi a jegyvezetést.

hétől, azaz március 31-ig.

a színházjegyekre a következő intézkedés érvényes:

1. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

2. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

3. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

4. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

5. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

6. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

7. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

8. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

9. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

10. Az új színházjegyeket csak az új színházjegyekre lehet váltani.

Lukács György s. l.

Российская Купюра-Продвижение Купю
ИМЕНИ ЛЕНИНА №22

Государственный банк СССР
МАРКА ЛЕНИНА № 1000000

ЖЕНТЪБА

ТАНЦ

Великий и прекрасный предводитель в Русской Купуре, а по имени Ленин, Москва улица 61, Школы и Русской Купуре, Ленинград улица 61 и др. спектакли и другие театры. 6 и 8. Денежные купюры 1000000. Ленинград улица 61.

Az orosz kultúrelvilágosító „Lenin“-kör

Vasárnap, 1919. évi július hó 6-án a Marx-Lenin-házban, VI. Rózsa-utca 61. szám alatti Cserniavszky elvtárs vezetése mellett orosz műkedvelői előadást tart.

**Színrekerül:
A HÁZASSÁG**

Kezdeté délután pont 5 órakor.

ELOADÁS UTÁN ZENE és TÁNC

Bérlőjegyek ár 5-ől 15 koronáig.

Az operett előadása folytatódott, de a második felvonás folyamán a színház félig kiürült. A második felvonás után, néhány öregasszony kivételével, minden néző hazament. Ami egy óra előtt még felvidított, az most üresen hangzott — a játékos konfliktusocskákat elsodorta az igazi konfliktus. Mikor a bankár vagy herceg — nem emlékszem ki — végül, a harmadik felvonás vé-

gén, magához emelte szerelmesét és egy kettőst táncolt vele, a nézőtér már teljesen üres volt.

Akik, mint nézők jöttek a színházba, mint cselekvő személyek távoztak onnét. Egy nagy, nagyon nagy hősköltemény hősei lettek.

A Magyar Vörös Hadsereg katonái,